UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

2. Mater Misericordiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-56381

Visual Library

ginæ vniuerſaliſſimæ, ab omnibus colendæ & venerandæ, tam in cœlis, quàm in terris. Dicamus ergò, quòd Regina ſit, & quidem magis honorata, quàm Berſabée a filio, vtpotè quia & ipſa Mater eſt Regis illius Pacifici & Magnifici, qui pluſquam Salomon fuit. Dicamus quòd Regina ſit, ſapientia & munificentia Regina Saba longè excellentior. Dicamus quòd Regina ſit pulchrior quàm Eſther, & magis exaltata. Sicut porrò de Regina Eſther dicitur, quòd eam duæ comitarentur ancillæ, quarum vna Dominam ſequebatur colligens veſtimenta defluentia, alteri ipſa Eſther præ delicijs innitebatur; idē de Maria Regina dicere poſſumus, inquit S. Bona. *Duæ ancillæ ſunt, Angelica & humana creatura. Humana ſequitur Dominam ſuam, eius colligens veſtimenta, virtutes ſcilicet & exempla. Angelica eſt altera, cui in cœlo innititur præ delicijs, cuiq; imperat Potentiſſima.*

Eſt magis Regina quam Berſabee. Regina Saba & Eſther.

S. Bonavent. in ſpecul. Vincent.

Illud poſtremò hîc addendum, meritò Mariam vt Reginam ſalutari, quam vt talem ſupra ſe Reges & Imperatores, Reginæ & Imperatrices, demiſſiſſimè honorarunt, & coluerunt, agnoſcentes illud de ea verum eſſe: *Per me Reges regnant.*

Reginarū erga Mariam Reginam honor.

Inter Reginas & Imperatrices S. Helena, Pulcheria Augusta, Cunigundis, & innumeræ aliæ Reginæ & Regum filiæ eam honorarunt munificentiſſimis donarijs; immò & Templis extructis eius agnouerunt dignitatem, publicarunt poteſtatem, poſtularunt felicitatem. Nam S. Helena Templo illuſtrauit locum, vbi Maria ſuum peperit Filium in Bethleheem, & vbi ſepulta eſt in Gethſemani, ac alia loca, tum in Terra Sancta, tum Romæ, & Neapoli. Pulcheria quoque à tribus Templis in honorem Virginis erectis celebratur ab Hiſtoricis. Cunegundis verò erecta Eccleſia & Monaſterio, quod vocari voluit *Noſtra Domina Refugij*, ibidem in die dedicationis Eccleſiæ per Epiſcopos celebriter peractæ, ſeipſam Religioni & Reginæ Matri in perpetuum dedicauit.

Mater Refugij.

Inter Reges, qui ſceptra ſua ac diademata Reginæ huic ſubſtrauêre, celebris eſt Stephanus Rex Hungariæ, qui ſpecialiter voluit Regnum ſuum hoc nomine decorari, *Familia S. Mariæ.* Nempè illud ſpeciali voto conſecrauerat Virgini, eiusque Feſta prævijs ieiunijs, & ſingulari ſolemnitate agi mandauerat. Vndè & moriens convocatis Epiſcopis & Primoribus, manus oculosque ad cœlum erigens, ſic orabat: *O Regina cœlorum, mundi inclyta Reparatrix, tuo patrocinio nouellam hanc Eccleſiam cum Epiſcopis & Clero commendo, Regnumq; cum Primatibus & populis tibi ex integro committo, quibus nunc vltimum vale dicens, animam etiam meam in manibus tuis depono.* Sic in ipſa Aſſumptionis Mariæ Solemnitate in cœleſte regnum à Regina & Matre ſua in cœlum eſt aſſumptus.

Regum & Imperatorum erga eam ſtudium.

Poſſemus & plurimos alios hic adjungere Reges, Mariam ſupra ſe Reginam ſummo ſtudio venerantes, ſed breuitati conſulimus. Illud ſolùm adijcimus, quod de Jacobo primo Aragoniæ Rege multi ſcribunt, tanto eum in Virginem affectu fuiſſe, vt ſupra duo millia Templorum ei erexerit, victoriam omnem, quam de Saracenis frequentem reportarat, Virginis fauori adſcribens, tria regna ab eis occupata in libertatem vendicans. Atque de eodem refertur Reginam eius Matrem, dum eum vtero contineret, tum Chriſto, tum Virgini Matri ſpecialiſſimè commendaſſe. Cumque dubitaret cuiuſnam ex Apoſtolis illi nomen imponi curaret, duodecim candelas cereas æqualis ponderis & magnitudinis ex voto offerri Apoſtolis curauit, vnicuique cereo nomen alicuius Apoſtoli adſcribens, vt qui diutius cæteris luceret, deſignaret huius Apoſtoli nomen puero imponendum. Quare cùm cæteris conſumptis, cereus Sancti Iacobi nomine ſcriptus reluceret, nomen Iacobi puero quaſi à Deo impoſitum fuit, vt ſcilicet Patroni Hiſpaniarum nomine potiretur, qui Hiſpaniæ & Chriſti nomen longè lateque erat propagaturus.

Vide Gomezium de reb. geſtis Iacobi primi Arag. Regis l. 1.

Gomezius l. 1. vita & alij, a. 1208.

MATER MISERICORDIÆ.

Sect. II.

MAter miſericordiæ MARIA multis titulis. 1. Quia genuit Chriſtum, per quē miſericordiam conſecuti ſumus, qui & aliquando ſacris in literis *Miſericordia Dei* vocatur: *Suſcepimus Deus miſericordiam tuam in medio Templi tui*, hoc eſt, Chriſtum tuum. 2. Mater miſericordiæ meritò vocatur, per cuius interceſſionem omne genus miſericordiæ ad nos provenit. Audies Auguſt. *Per te hæreditamus miſericordiam miſeri, ingrati gratiam, veniam peccatores, ſublimia infimi, cœleſtia terreni, Deum homines mortales vitam, patriam peregrini.* 3. Mater miſericordiæ, id eſt, Mater miſericordiſſima, more Hebræo loquendo, ſiue pleniſſima compaſſione & miſericordia. Sicut Deus ab Apoſtolo emphaticè nominatur *Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis*: ita & Mariam dixeris meritò per antonomaſiam, *Matrem miſericordiarum, & totius conſolationis Diuam.* Et ſicut Deus dicitur Plenus viſceribus miſericordiæ: ita & MARIA plena eſt viſceribus & vberibus miſericordiæ: & conſolationis; ad quæ poteſt accedere quilibet & ſugere, quia ſemper ſunt fœcunda, ſemper plena. Et ſicut non eſt oneri infans matri turgidas mammas gerenti, ſed potiùs alleuiamento, dum eas ſugit; ita non eſt importunus MARIÆ, qui ad eam ſe convertit, vt conſolationem, & miſericordiam inveniat. *Nec ad Mariam accedere trepidet humana fragilitas, nil auſterum in ea, tota ſuauis eſt, omnibus offerens lanam & lac. Omnibus omnia facta eſt ſapientibus & inſipientibus copioſiſſima charitate ſe fecit debitricem, omnibus miſericordiæ ſinum aperit, vt de plenitudine eius accipiant vniuerſi.* Videsne deſcriptam à S. Bernardo Matrem miſericordiæ, omnes ad ſe invitantem? O quàm dulce, quamque ſuaue hoc Mariæ nomen afflictis, MATER MISERICORDIÆ! Illam certè miſericordiam nos ſemper altis decet extollere præconijs,

Rationes variæ, cur B. V. Maria miſericordiæ vocetur.
1. Pſal. 47.
2.
3.
2. Cor. 1.
S. Bern.

teſte

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

teſte Bern. *Sileat miſericordiã tuam, ò Virgo, ſi quis invocatã te in neceſſitatibus meminerit defuiſſe. Nos ſervuli tui cæteris in virtutibus tibi cõgaudemus ſed in hac potiùs nobis ipſis Laudamus virginitatẽ, miramur humilitatẽ, ſed miſericordia miſeris ſapit dulciùs, miſericordiã amplectimur chariùs, recordamur ſæpiùs, crebriùs invocamus. Hæc eſt enim quæ totius mũdi reparationẽ obtinuit, ſalutẽ õnibus impetrauit*

Dimenſiones Miſericordiæ Virginis Deiparæ.

Deniq; huius maternæ miſericordiæ dimenſiones explicans idẽ Doctor, ſic alloquitur Mariam: *Quis miſericordiæ tuæ longitudinem & latitudinem, ſublimitatem & profundum inveſtiget. Longitudo eius vſque in diem nouiſſimum invocantibus eã ſubvenit vniuerſis. Latitudo replet orbẽ, ita ut tuâ miſericordiâ plena ſit omnis terra. Sublimitas, ciuitatis ſupernæ attingit reſtaurationem. Profundum eius ſedentibus in tenebris & umbra mortis obtinnit redẽptionem. Per te enim cœlũ repletum, infernus vacuatus eſt, inſtaurata ruina cœleſtis Ieruſalem, exſpectantibus miſeris vita perdita data.* An non cernis ex his omnibus, quam ſe extendat Reginæ huius potentia, & Matris miſericordiæ? De omnibus electis dicere poſſumus: *Iſti ſunt viri miſericordiæ, quorum pietates non defuerunt* De Maria autem dicimus: *Iſta eſt Mater miſericordiæ, cuius pietas non ſolum nõ defuit vmquam, ſed ſemper ſuperabundauit.* Hoc & iuſti, & peccatores iugiter ſunt experti.

Miſericordia B. Virginis omnibus eſt imitanda.

Iſtud verò adijcimus per modum moralis documenti. Maria, quia Mater eſt miſericordiæ, illos adamat, qui nomine ſuo alijs miſericordiam impendunt. Quare ſicut nobis in Evangelio dicitur: *Eſtote miſericordes, ſicut Pater veſter cœleſtis miſericors eſt* Sic & hic addere valemus: *Eſtote miſericordes, ſicut Mater veſtra cœleſtis miſericors eſt.* Hoc poſtremum attendentes multi Matri huic Filij perdevoti, in honorem ipſius in afflictos & egenos multa miſericordia vſi ſunt.

Oſtenditur id varijs exemplis. S. Eliſabetha Hungariæ regis filia.

S. Elizabetha Hungariæ Regis filia in ætate ſua adoleſcentula quicquid ei dabatur, vel in vſum vel in recreationem à parentibus, diligenter aſſeruabat in honorem Virginis Matris miſericordiæ pauperibus erogandum, & à quolibet egeno pro remuneratione petebat vnum *Ave Maria.* Vnde promeruit & ipſa cum Virginis imagine in manu ſpiritum reddere in his verbis: *Mater miſericordiæ tu nos ab hoſte protege.*

S. Deodato Surius tomo. 2.

Refert quoque S. Greg. de S. Deodato, qui artem ſutoriam exercebat, ſolitum ſingulis Sabbathis adire Eccleſiam S. Petri Romæ, & quicquid lucri congeſſerat vltra alimenta neceſſaria, ibidem in gratiam Mariæ erogabat in egenos. Quare multis a Deipara beneficijs affectus fuit: Viditque revelante Virgine quidam Dei ſervus Architectos Palatium aureum Deodato fabricantes, ſed ſolis Sabbathis operantes.

B. Thomas de Villa-Noua.

Sic B. Thomas Villa nova ex Ord. S. Auguſt. Archiep. Valẽtinus, quia Matris miſericordiæ eximius cultor, etiã operibus miſericordiæ addictiſſimus fuit. Vnde eius funus octo millia & quingenti pauperes lugentes Patrem proſecuti ſũt. Evocavit autem cum Maria ad ſe in die Nativitatis ſuæ & eius miſericordiam remuneraret, quod ei promiſſum fuerat à Chriſto. Nam cum in Feſto Purificationis oraret coram Crucifixo, anxiusne excluderetur numero Beatorum, quia de numero Prælatorum, audiuit vocem: *In die Natiuitatis Matris meæ venies ad me.* Os verò Crucifixi, quod ante clauſum erat, exinde manſit apertum, & ſic hodie viſitur, dentibus apparentibus & perfectè, vt ſculptores negent vllo artificio quid ſimile fieri poſſe.

In honorem Matris miſericordiæ hoſpitalia erigenda.

Illud etiam hic commemoratione dignum, gratiſſimum eſſe huic Matri miſericordiæ, dum eriguntur ad eius honorem & imitationem Domus hoſpitales, Xenodochia, Pandochia, vbi miſericordia exhibeatur egenis & afflictis, ſive pro animorum, ſive pro corporum curatione.

Congregatio Miſericordiæ Vliſſiponæ erecta.

Sic Vliſſiponæ in Luſitania ſub auſpicijs Matris miſericordiæ erecta eſt celebris Congregatio, dicta *Congregatio miſericordiæ* anno 1498. ſub regno Emmanuelis à Regina Eleonora pientiſſima, quæ mox etiam expanſa eſt per primarias Regni vrbes cum magna gloriæ Dei & Matris eius incremento, & publico inopum bono. Singulis annis in die Feſto Viſitationis Mariæ duodecim eligũtur Confratres qui maximè idonei indicantur ad exercenda opera miſericordiæ, & vocantur Aſſeſſores, & his committitur ſpecialis cura viſitandi ægros & inopes ſimulque eos ſublevandi, captivos liberandi, orphanis & egenis puellis dotem ſubminiſtrandi ad conjugium, viduis providendi, cauſas earum per Advocatos gratis tutandi, omniaque alia pietatis officia exercendi, ad quem effectũ quotannis expenduntur ex gratuita contributione Conſodalium ſupra quinquaginta millia ducatorum. Quid gratius eſſe poſſit Reginæ & Matri miſericordiæ, quàm cernere hoſce filios ſuos, ob eius amorem & imitationem ita miſericordiam colere, & eam erga inopes tanto ſtudio excercere, atque ad nunc effectum ſeſe certatim aggregare, & Sodalitio huic nomen dare.

Sodaliũ eorundẽ liberalitas,

Neapoli hoſpitalia & Xenodochia B. Virgini dicata.

Sic & Neapoli omnia ferè Xenodochia & hoſpitales Domus Matri miſericordiæ dicatæ reperiuntur ſub diverſis titulis, & quidẽ maximo numero. Perambulans vrbẽ illam regiam reperies Hoſpitale magnum, dictum *Noſtra Domina de populo,* vbi omnis generis ægri recipiuntur ſumma charitate. Vlterius reperies Domũ dictam *Noſtra Domina de redemptione captiuorũ,* quæ ſingulis triennijs in Mauritaniam commiſſarios deſtinat cũ lytro ſufficiente, ad centũ captivos liberandos. Poſtmodum reperies *Noſtrã Dominã de Monte miſericordiæ,* vbi õnia officia charitatis exhibentur afflictis, ſive corpore, ſive animo. Deinde videre poteris *Noſtram Dominam de Natiuitate, Noſtram Dominã de viſitatione, Noſtram Dominam de Columna. Noſtrã Dominam de Conceptione, Noſtram Dominã de Charitate, Noſtram Dominã de Claritate, Noſtram Dominam Refugii, Noſtram Dominam de Annunciatione, Noſtram Dominã de Solitudine.* In quibus domibus vel

alùntur pauperes, vel educantur puelli & puellæ orphanæ, vel viduæ aut inopes mulieres ſuſtentantur, vel pœnitentes recipiuntur & aluntur, vel alia pietatis officia maximis ſumptibus, & charitate egregia exhibentur. Sic in omnibus iſtis domibus triumphat Mater Miſericordiæ.

In honorem Matris Miſericordiæ nihil denegare cuipiam roganti per amorem Virginis Exemplo S Gerardi Epiſcopi Hũgariæ. Et Alexandri de Ales.

Honorarunt & illi ſpecialiter hanc Matrem miſericordiæ. qui firmo propoſito, vel voto, ſeſe aſtrinxerunt nihil vnquam denegare cuipiam roganti per amorẽm Virginis Mariæ. Quod quidem feciſſe legitur S. Gerardus primus Epiſcopus & Martyr Hungariæ. Vnde quicquid ab eo petebatur hoc nomine, ipſe miſericorditer impendebat, & quidem frequenter exilientibus lachrymis, dum ſanctum nomen audiret Dei Matris. Sic multi captivi libertatem ipſo mediante recuperarunt, hoc nomine id ab ipſo precantes.

Simili ſe etiam voto adſtrinxerat Alexander de Ales, irrefragibilis Doctor dictus, quõdam S. Thomæ & S Bonaven. Quapropter cùm rogatus fuiſſet ob amorem Mariæ Virginis, vt Ordinem S. Franciſci ingrederetur, multum fructum in eo ſua patientia facturus: ſenſit ſe mirè commoveri, & cùm nihil minus quàm de hac re antea cogitaſſet, dedit manus victas petitioni huic piæ, & inſpirationi ſanctæ, cùm ante imaginem Matris miſericordiæ pijs lachrymis ſeſe ei commendaſſet.

SECT. III.

VITA, DULCEDO, ET SPES NOSTRA SALVE.

DVrus hic ſermo, inquiunt noſtri hæretici abeuntes retrorſum, cum ipſi duri ſint, non ſermo Maria, ſicut & ipſius Filius, dulcia vitæ æternæ verba habet, quibus ſpem noſtram adjuvat & erigit, ſi vellent audire & intelligere, & ideo à nobis vt *vita, dulcedo, & ſpes noſtra* ſalutatur. Sed, ipſi inſtar aſpidis ſurdæ obturant aures ſuas, vt non audiant vocem incantantis ſapienter, & furor illis in ſimilitudinem ſerpentis blaſphemias ſuggerit invidioſas in Matrem Dei. Sed ringantur quantumlibet voluerint, dicimus quòd Maria ſit *Vita, Dulcedo, & Spes noſtra*, quia Filius quæ ſibi ſunt propria, facit & participatione communia. Chriſtus eſt vita noſtra, quia vitæ auctor, de quo Evangeliſta: *In ipſo vita erat, & vita erat lux hominum*. De quo Idẽ: *Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus & manus noſtræ cõtractaverunt de verbo vitæ; & vita manifeſtata eſt, & vidimus & teſtamur, & annunciamus vobis, &c* In omnibus Chriſtus vita noſtra eſt, inq. S. Amb *Ipſius diuinitas vita eſt, ipſius æternitas vita eſt, ipſius paſſio vita eſt, ipſius caro vita eſt, ipſius mors vita eſt, ipſius vulnus vita eſt, ipſius ſãguis vita eſt, ipſius ſepultura vita eſt, ipſius reſurrectio vita eſt univerſorum*. Non ſic Maria vita noſtra dici poteſt ſicut ipſe: poteſt tamen & ipſa nominari vita noſtra accommodatè, ſuo ordine, & cum proportione. Ipſa enim peperit nobis auctorem vitæ, ipſa communicavit nobis fructũ vitæ: per eam participamus lumen vitæ, panem vitæ, per eam haurimus aquam de fonte vitæ; multis & ipſa impetravit vitam corporis & animæ. An non ergo meritò ob hæc omnia vt Vita ſalutatur, quandoquidem Mater eſt vitæ Mater divinæ gratiæ, ad hoc nobis data, vt inveniamus per eã veram vitam, ſuavem vitam, æternam & beatam vitam? Cur ei hoc invidetis, ô maligni! Certè ſicut Filius dixit: *Ego veni ut vitam habeant, & abundantiùs habeant*; Idem proportionaliter dicere poteſt & Mater, Ac ſicut Sapientia æterna inclamat apud Eccleſiaſticum: *Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me, & à generationibus meis adimplemini. In me gratia omnis viæ & veritatis, in me ſpes omnis vitæ & virtutis*; idem dicere poteſt & Mater Sapientiæ. Hinc rurſus & illud de eã canit, eique appropriat Eccleſia: *Qui me invenit, inveniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino*. Per illam ergo vita, per illam ſalus, ſed à Domino. Non excludimus Dominum, non excludimus Ieſum Salvatorem, ſed includimus, quando ſic eam alloquimur: *Vita, dulcedo, ſpes noſtra ſalve.*

Quomodo B.V. Vita noſtra. — *1. Ioan.* — *in Pſal. 36 v. 9.* — *Ioan. 10.* — *Eccli 24.* — *Prov. 8.*

Sed cur dicitur *Dulcedo noſtra*? Quia ſcilicet dulciſſima Mater eſt, Mater dulcedinis, Mater ſolatij omnis, amatorem fugans à filijs. Hinc & illi optimè quadrat illud: *Spiritus meus ſuper mel dulcis, & hæreditas mea ſuper mel & favum*. Ipſa eſt Mater illius Catuli Leonis, de cuius ore favum mellis eduxit Sampſon ab apibus ibidem nidificantibus compoſitũ, de quo & problema conſodalibus ſuis propoſuit: *E forti dulcedo.* Hic enim Catulus Leonis Chriſtum ræpræſentabat, favum nobis mellis proponentem, non per Sampſonem, ſed per Mariam, & menſam apparantem per eamdem, cuius refecti dulcedine poſſimus dicere: *Comedi favum cum melle meo, bibi vinum cum lacte meo.*

Quomodo Dulcedo noſtra. — *Eccli 24.* — *Iudic. 14.* — *Cantic. 5.*

Olim filij Prophetarum propter pulmentũ confectũ ex herbis agreſtibus & colochontidis, quod amariſſimum erat palato, inclamabant ad Elizæum *Mors in olla Vir Dei mors in olla*. At Elizæus, accepta farinula, totum dulcoravit, & palato comedentium gratiſſimum effecit. Non abſimiliter filij Adæ cogebantur veſci cum amaritudine, & inclamare; *Mors in olla, Mors in cibo, mors in menſa*, quia lethalis ſuccus vbique immixtus. Sed dulcis Mater noſtra farinulã protulit omnia indulcorantem farinulam gratiæ, farinulam ſapientiæ, farinulam vitæ, vt vltrà non conquerantur filij Adæ, ſi ad eam recurrant pro conſolatione.

4. Reg. 4.

Quòd autẽ *Spes noſtra* dicitur Maria, hic modus loquendi de ea frequentiſſimus eſt apud Sanctos Patres. Primum quidem ſpei noſtræ fundamentum ſunt divina miſericordia, eiuſque promiſſa; quæ potens eſt adimplere, & vult adimplere per Ieſũ filiũ ſuum, & propter illum, de qua re S. Bern. *Tria ſunt quæ ſic confirmãt cor meũ, vt nulla me penuria meritorũ, nulla cõſideratio vilitatis propriæ nulla æſtimatio cæleſtis beatitudinis ab altitudine ſpei deijcere poſſit in eâ firmiter radicatum. Tria igitur conſidero, in quibus tota ſpes mea cõſiſtit; charitatem*

Quomodo Spes. — *Bern. ſerm. 3 de Septem Panibus.*

adoptionis,